

«فصل ششم»

کلیدهای چند حالته

(مطابق فصل هشتم مبانی مخابرات و رادیو)

هدف کلی:

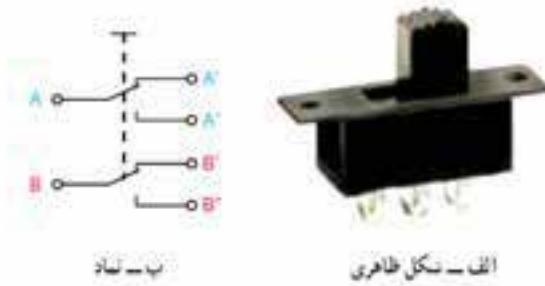
آزمایش کلیدهای چند حالته و کاربرد آنها در فضای نرم افزار مولتی سیم

هدف های رفتاری:

در پایان این آزمایش که با استفاده از نرم افزار مولتی سیم اجرا می شود از فرآگیرنده انتظار می رود که :

- ۴- مدار کاربردی کلید الکترونیکی را شبیه سازی کند.
- ۵- کلید تابع ولتاژ را شناسایی کند و در مدار به کار ببرد.
- ۶- مدار کاربردی کلید باند و کلید تابع ولتاژ را بیندد.

- ۱- اتصال های داخلی و شکل ظاهری چند نمونه کلیدهای چند حالتی مکانیکی را شناسایی کند.
- ۲- مدار کاربردی کلید تبدیل دوبل (کلید باند) را بیندد.
- ۳- مدار کاربردی کلید چند حالتی چرخشی را بیندد.

شکل ۶-۱ تصویر کلید تبدیل دوبل و نماد فنی آن

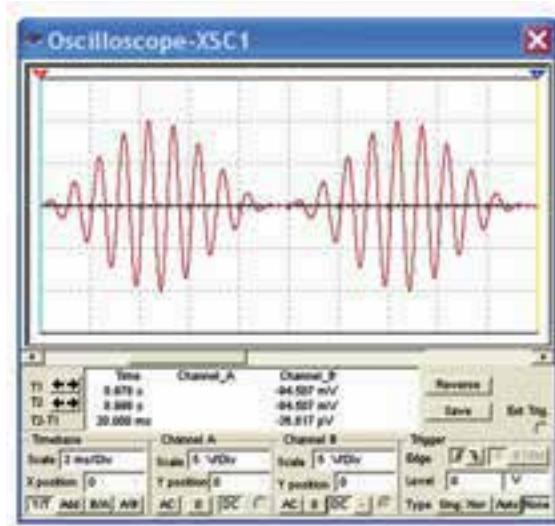
۶-۱-۲ برای دسترسی به کلید تبدیل (کلید باند) در

۶-۱ آزمایش ۱: کلیدهای چند حالتی مکانیکی

- ۱-۱ در محیط نرم افزار مولتی سیم می توان برخی از انواع کلیدهای به کار رفته در یک گیرنده رادیویی AM/FM یا یک سیستم صوتی یا دستگاههای دیگر را شبیه سازی کرد. ساده ترین کلید چند حالته کلید تبدیل ساده است. با استفاده از این نوع کلید می توانیم به طور همزمان مداری را قطع و مدار دیگری را وصل کنیم. در شکل ۶-۱ تصویر کلید تبدیل دوبل و نماد فنی آن را مشاهده می کنید. در این نوع کلید، جایه جایی کلیه کنタکت ها فقط از طریق تغییر مکان اهرم یا کشویی اجرا می شود.

فصل
الششم

نرم افزار مولتی سیم باید در نوار قطعات، پنجره‌ی مربوط به گروه الکترو مکانیکال را باز کنید. سپس مطابق شکل ۲-۶ از DPDT-SB کلید خانواده‌ی SUPPLEMENTARY را انتخاب کنید.

شکل ۴-۶ شکل موج خروجی مدار کلید باند

سوال ۲: دستگاه اسیلوسکوپ کدام موج رادیویی را نشان

دہلی

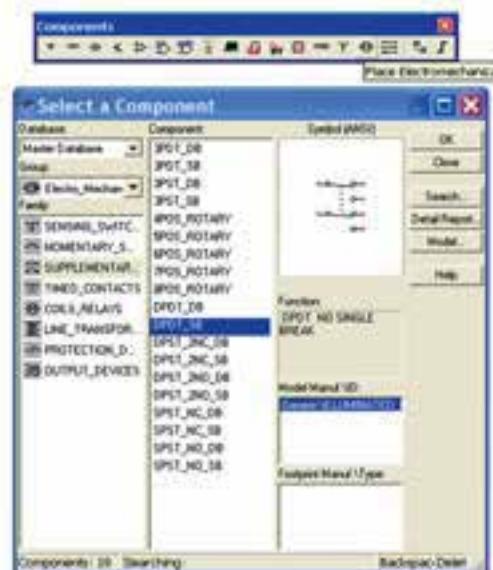
۱-۶-۵ دکمه‌ی Space را از روی صفحه کلید کامپیووتر فعال کنید.

سوال ۳: کدام موج رادیویی روی صفحه اسیلوسکوپ

دیدہ میں شود؟

سوال ۴: کلید باند استفاده شده در مدار شکل ۳-۶، چند مدار، ۱ ام ته باند قطعه و صا کند؟

شکل ۲-۶ مسیر دسترسی به کلید باند (کلید تبدیل)

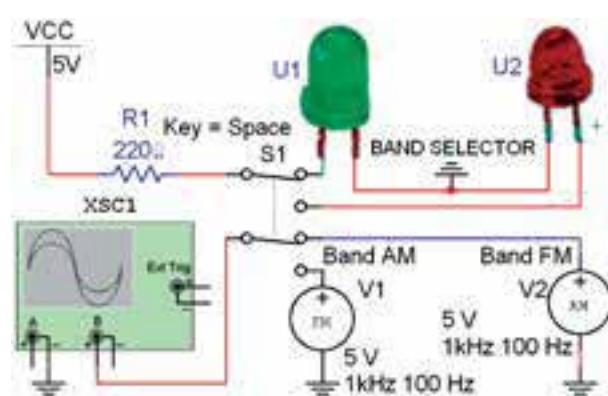
۱۷۰

سوال ۱: آیا در خانوادهی SUPPLEMENTARY

کلید تبدیل دو حالتہ با سہ سری کنتاکت وجود دارد؟ توضیح

۳-۱-۶ مدار شکا ۶-۳ را سندید.

شکل ۳-۶ مدار کلید باند

چند مدار را به طور هم زمان قطع یا وصل کنیم. شکل ۶-۶ نمونهایی از کلیدهای چند حالتی چرخشی را نشان می‌دهد. از این کلیدها در گیرندهای تلویزیونی قدیمی برای انتخاب کanal تلویزیون استفاده می‌کردند. همچنین این نوع کلیدها در دستگاههایی مانند سیگنال ژنراتور برای انتخاب شکل موج‌های مربعی، سینوسی و مثلثی به کار می‌روند.

شکل ۶-۶ انواع کلیدهای چرخشی چند حالت

۲۷۱

۶-۲-۲ یک کلید چند حالتی چرخشی با پنج کنتاکت 5POS-ROTARY (Electromechanical) با نام فنی (Electromechanical) را از گروه الکترومکانیکال مطابق شکل ۶-۷ انتخاب کنید.

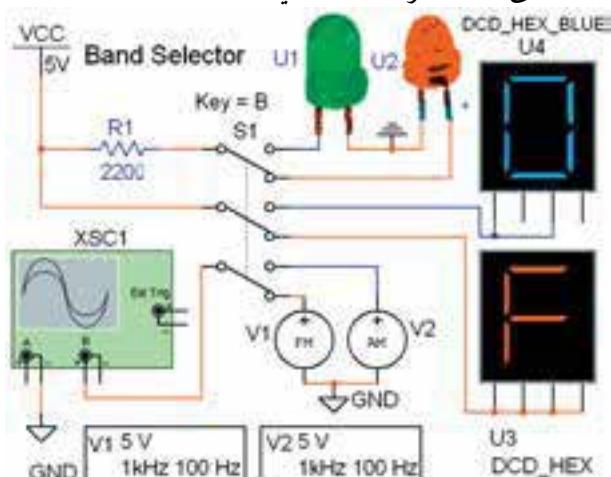

شکل ۶-۷ مسیر انتخاب کلید چند حالتی گردشی

سوال ۵: کاربرد مدار شکل ۶-۳ را شرح دهید.

تمرین ۱: مدار شکل ۶-۵ را بینندید. دستگاه اسیلوسکوپ را طوری تنظیم کنید که با تغییر کلید باند موج رادیو بتوانید حالت‌های مختلف را مشاهده کنید.

شکل ۶-۵ کاربردی از کلید تغییر باند

سوال ۶: با تغییر کلید باند در مدار شکل ۶-۵ به طور هم زمان چند مدار قطع یا وصل می‌شوند؟ توضیح دهید.

سوال ۷: تفاوت مدار شکل ۶-۳ و مدار شکل ۶-۵ را شرح دهید.

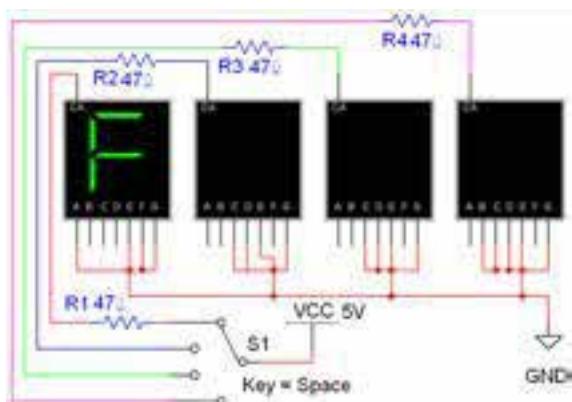

۶-۲-۱ آزمایش ۲: کلید چند حالتی چرخشی
۶-۲-۱ کلیدهای چند حالتی در دستگاههای الکترونیکی مختلف به کار می‌روند. با استفاده از یک کلید چند حالت می‌توانیم با یک تغییر حالت به صورت چرخشی یا کشویی،

شیوه‌سازی شده است؟ شرح دهید.

تمرین ۲: مدار تابلوی روان شکل ۶-۱۰ را بیندید. کلید S1 که با کلید Space فعال می‌شود را مرحله به مرحله تغییر دهید. تا حروف مختلف بر روی نمایشگرهای هفت قطعه‌ای ظاهر و جایه‌جا شود. (کلید Space را در حالت فشرده نگه دارید تا مدار به صورت تابلوی روان کار کند).

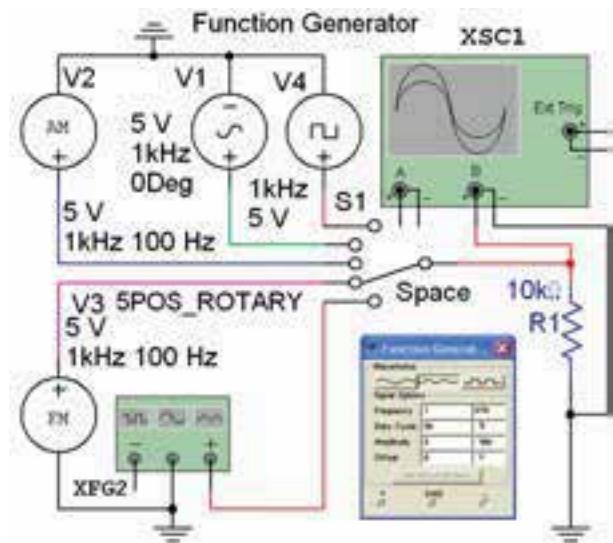
شکل ۶-۱۰ مدار تابلوی روان با کلید چند حالتی چرخشی

تمرین ۳: پایه‌ی نمایشگرهای ۷ قطعه‌ای را برای نمایش کلمه‌های Tape، Load، Fine و Fine، Load تغییر دهید. مراحل کار را توضیح دهید.

۶-۲-۳ مدار شکل ۶-۸ را بر روی میز کار نرم افزار

بیندید.

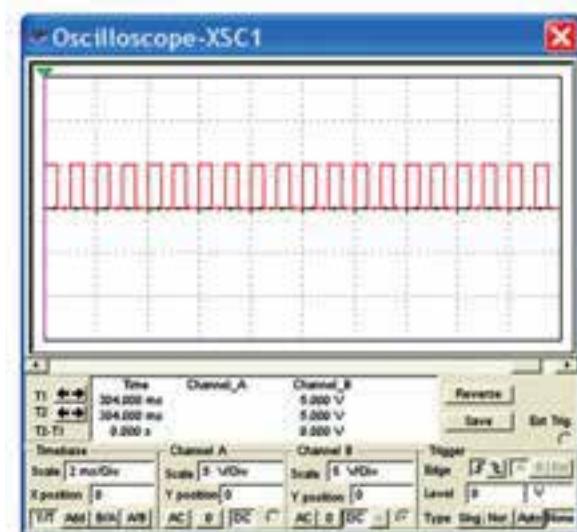

شکل ۶-۸ مدار عملی کلید چند حالتی چرخشی

۶-۲-۴ کلید S1 با دکمه‌ی Space صفحه کار

می‌کند. این کلید را به ترتیب از بالا به پایین تغییر حالت دهید. در هر مرحله با تنظیم دستگاه اسیلوسکوپ طبق شکل ۶-۹، شکل موج‌های دریافتی را مشاهده کنید.

۲۷۲

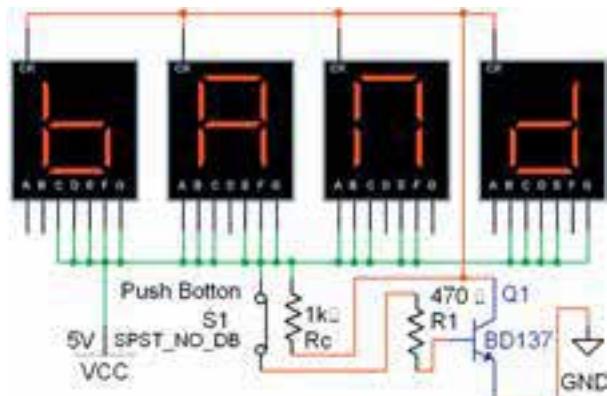
شکل ۶-۹ یکی از شکل موج‌های خروجی مدار شکل ۶-۸

سؤال ۸: در مدار شکل ۶-۸ کدام دستگاه الکترونیکی

۶-۳ آزمایش ۳: کلید الکترونیکی

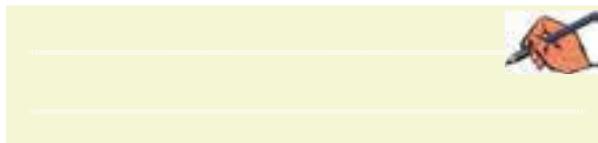
۶-۳-۱ در دستگاه‌های پیشرفته برای کاهش وزن و حجم سعی می‌کنند از کلیدهای الکترونیکی به جای کلیدهای

ممی کند. این مدار را پیندید و کلید Space را فشار دهید.

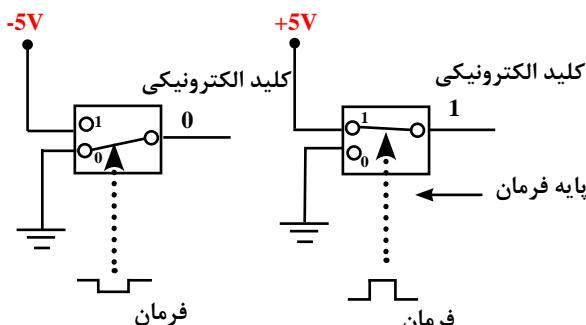

شكل ٦-١٣ مدار عملی یک کلید الکترونیکی

سؤال ۹: برای روش نمایشگر شکل ۱۳-۶، ترانزیستور Q1 باید در کدام ناحیه‌ی کار قرار داشته باشد؟

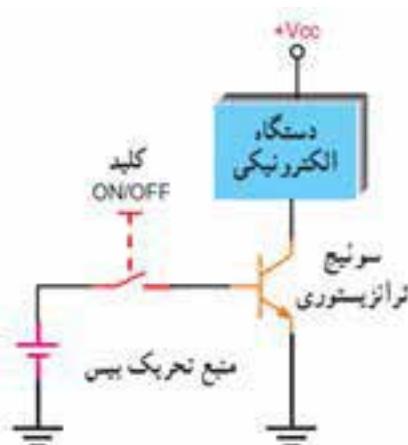

۶-۳-۴ کلیدهای الکترونیکی دو وضعیتی نیز وجود دارند که با ولتاژ کنترل می‌شوند. در این کلیدها به جای تیغه‌ی اهرمی یا کشویی با استفاده از یک ولتاژ متغیر فرمان می‌گیرند و تغییر حالت می‌دهند. این نوع کلیدها را کلید تابع ولتاژ یا کلیدهای قابل کنترل با ولتاژی نامند. شکل ۱۴-۶ چگونگی عملکرد یک نوع کلید الکترونیکی تابع ولتاژ را نشان می‌دهد.

شکل ۱۴-۶ چگونگی عملکرد یک نمونه کلید الکترونیکی تایپ ولتاژ فرمان

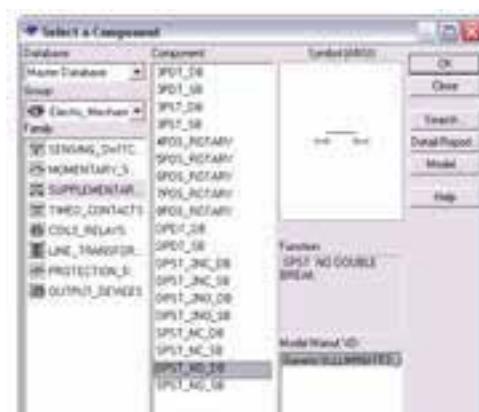
مکانیکی استفاده کنند. در کلیدهای الکترونیکی عمل قطع و
وصل مدارها به وسیلهٔ قطعات الکترونیکی مانند ترانزیستور
و یک کلید فشاری (push button) انجام می‌شود. در
شکل ۶-۱۱ یک نمونه کلید الکترونیکی نشان داده شده
است. در این نوع کلید الکترونیکی با یک بار فشار به شستی،
دستگاه روشن و با فشار مجدد دستگاه خاموش می‌شود.

کلمه یک حالتیم، الکترنیک، با استفاده از یک تراشه سین

شکل ۶-۱۱ کلید یک حالتی الکترونیکی با استفاده از یک ترانزیستور

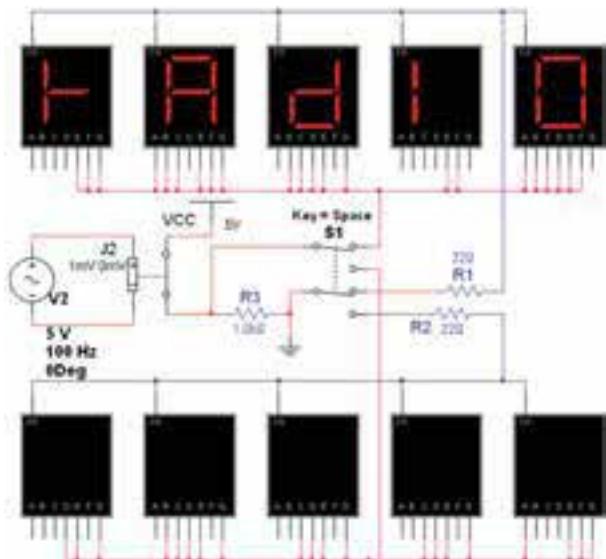
۳-۶-۲ کلید پوش باتون را طبق شکل ۱۲-۶ از گروه الکترومکانیکال انتخاب کنید و به میز کار انتقال دهید.

شکل ۱۲-۶ کلید یوشر یاتون

نمایشگر یک دستگاه گیرنده‌ی رادیویی را شیوه‌سازی

تمرین ۴: مدار شکل ۶-۱۷ را روی میز آزمایشگاه مجازی بیندید.

شکل ۶-۱۷ مدار تمرین ۴

۶-۳-۷ کلید S1 را تغییر وضعیت دهید تا کلمه‌ی صفحه نمایشگرهای بالایی نمایان شود. کمی صبر کنید، باید با فاصله‌ی زمانی معین نمایشگر خاموش و روشن شود.

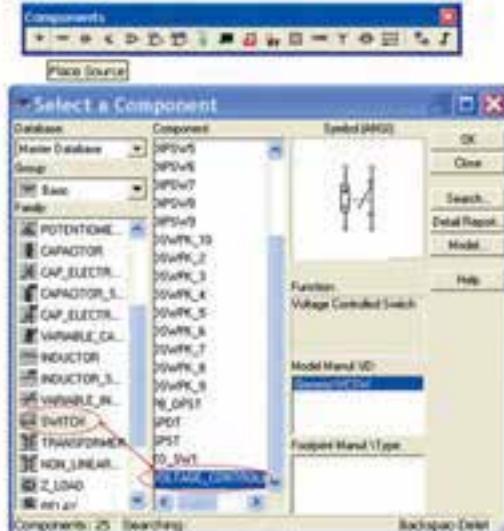
سؤال ۱۱: زمان روشن و خاموش شدن صفحه‌ی نمایشگر مدار تابع کدام عناصر است؟ شرح دهید.

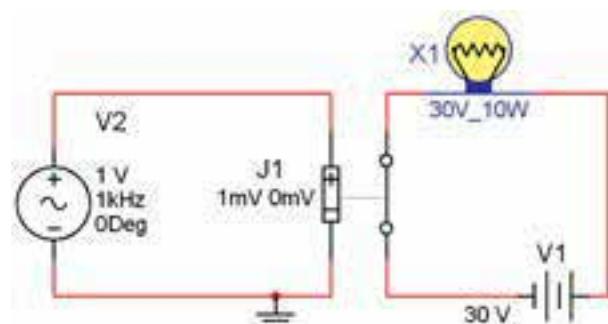
۶-۳-۸ کلید S1 را تغییر وضعیت دهید در این حالت باید نمایشگرهای پایین صفحه روشن شوند. رفتار نمایشگرهای پایین صفحه را بررسی کنید و در باره‌ی آن توضیح دهید.

۶-۳-۵ یک نوع کلید تابع ولتاژ (قابل کنترل با ولتاژ) در محیط نرم‌افزار وجود دارد. این کلید را می‌توانید از گروه Basic و خانواده‌ی سوچ (Switch) طبق شکل ۶-۱۵ انتخاب کنید.

۶-۱۵ مسیر انتخاب کلید تابع ولتاژ
۶-۳-۶ مدار شکل ۶-۱۶ را روی میز آزمایشگاه مجازی بیندید.

شکل ۶-۱۶ مدار عملی کاربرد کلید تابع ولتاژ
سؤال ۱۰: روشن شدن لامپ در مدار شکل ۶-۱۶ به چه عاملی بستگی دارد؟

«فصل هفتم»

مخابرات نوین

(مطابق فصل دهم مبانی مخابرات و رادیو)

هدف کلی :

آزمایش نرم افزاری مدارهای ساده مرتبط با انواع مدولاسیون های دیجیتال

هدف های رفتاری:

در پایان این آزمایش که با استفاده از نرم افزار مولتی سیم اجرا می شود از فرآگیرنده انتظار می رود که :

۲۷۵

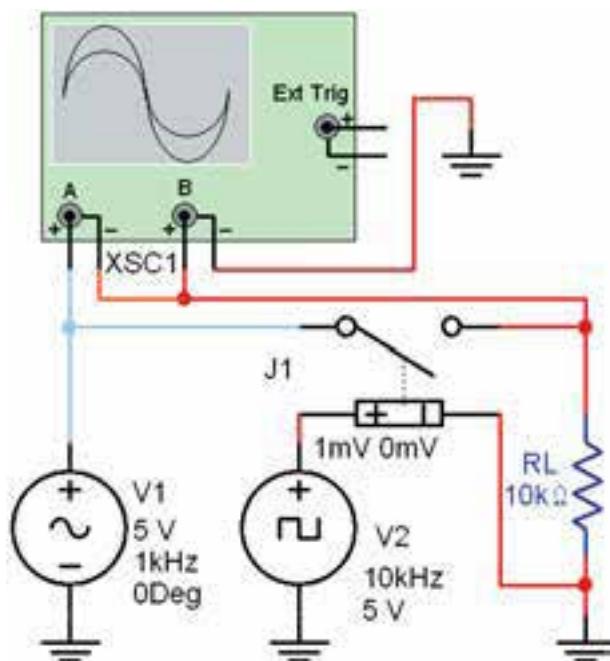
۴- مدار مدولاسیون PSK را با یک مدار ساده شبیه سازی کند.

۵- یک وسیله‌ی ساده مانند لامپ را با استفاده از فرستنده و گیرنده کنترل از راه دور (نور نامرنگی) در فضای نرم افزاری شبیه سازی کند.

۱- مدار ساده‌ی مدولاسیون دامنه‌ی پالس (PAM) را بینند.

۲- مدولاسیون ASK را با یک مدار ساده شبیه سازی کند.

۳- مدار مدولاسیون FSK را با یک مدار ساده شبیه سازی کند.

شکل ۷-۱ مدار مدولاسیون دامنه‌ی پالس

۷-۱ آزمایش ۱: مدولاسیون دامنه‌ی پالس (PAM)

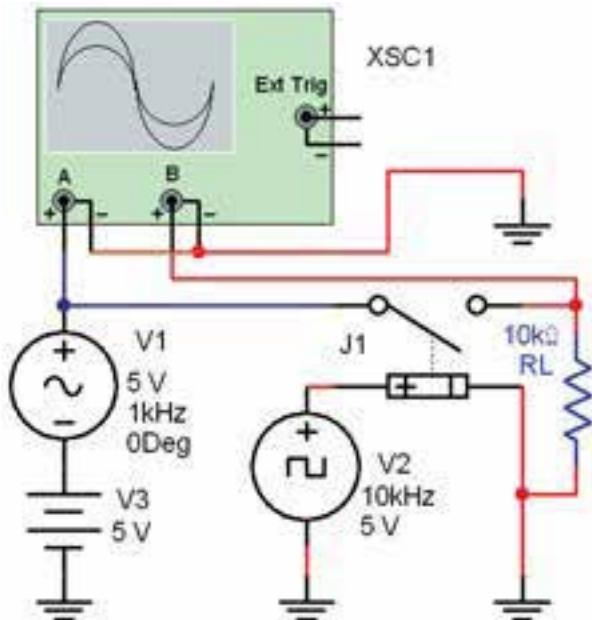
۷-۱-۱ نمونه برداری از سیگنال آنالوگ را مدولاسیون دامنه‌ی پالس می گویند و آن را با PAM نشان می دهند (Pulse Amplitude Modulation). در مدولاسیون PAM از تکنیک نمونه برداری استفاده می شود. به عبارت دیگر دامنه‌ی سیگنال آنالوگ در لحظه‌های خاصی توسط یک کلید قطع و وصل می شود. قطع و وصل کلید از طریق یک نوسان‌ساز سیگنال مربعی صورت می گیرد.

۷-۱-۲ مدار شکل ۱-۷ را روی میز کار آزمایشگاه مجازی بیندید.

$$\begin{aligned} A &= \text{مقدار ولتاژ نمونه‌ی پالس} \\ B &= \text{مقدار ولتاژ نمونه‌ی پالس} \end{aligned}$$

۷-۱-۵ برای اندازه‌گیری دقیق باید قسمت منفی موج را به مثبت تبدیل کنیم تا به راحتی بتوانیم آن را به کد باینری تبدیل نماییم. این کار را با افزودن ولتاژ DC به سیگنال آنالوگ انجام می‌دهیم و نمونه‌های منفی را حذف می‌کنیم.

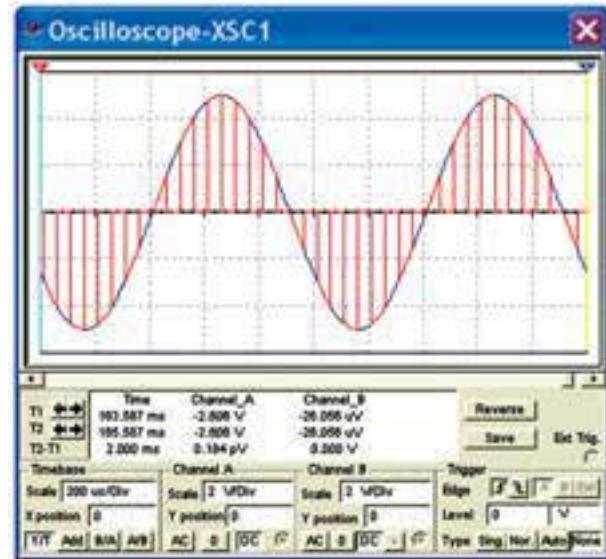
۷-۱-۶ مدار شکل ۷-۴ را روی میز کار آزمایشگاه مجازی بیندید.

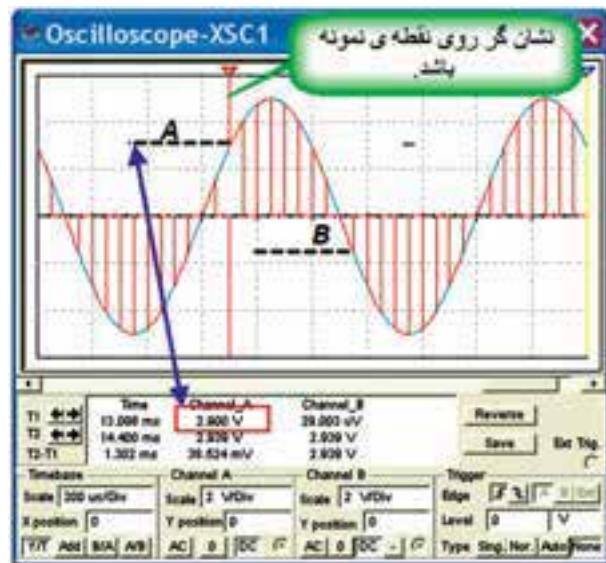
شکل ۷-۴ اضافه کردن ولتاژ DC به سیگنال آنالوگ

۷-۱-۷ با تنظیم اسیلوسکوپ مطابق شکل ۷-۵ موج خروجی را مشاهده کنید. همان‌طور که مشاهده می‌شود، در این شرایط همهی نمونه‌ها را دارای مقدار مثبت هستند. لذا می‌توانیم آن‌ها را به کد باینری تبدیل کنیم.

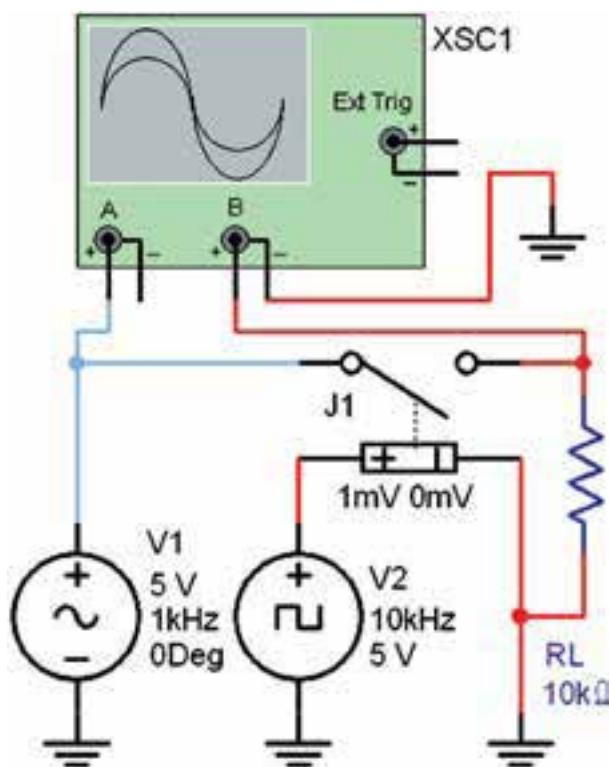
۷-۱-۳ هر دو کanal دستگاه اسیلوسکوپ را در حالت Volt/Time/Div و DC بگذارید و با تنظیم کلیدهای مشاهده کنید. شکل موج خروجی را مطابق شکل ۷-۲ مشاهده کنید.

شکل ۷-۲ شکل موج خروجی مدار مدولاسیون دامنه‌ی پالس همان‌طور که در شکل ۷-۲ مشاهده می‌شود در سیگنال PAM موج آنالوگ اصلی به دنباله‌ای از پالس‌ها تبدیل شده است. برای ارسال باید از دامنه‌ی هر یک از پالس‌ها نمونه برداری کنیم و به آن یک مقدار صحیح اختصاص دهیم. در نهایت لازم است که مقدار صحیح به دست آمده را به کد باینری تبدیل نماییم. مقدار دامنه‌ی نمونه‌های A و B مطابق شکل ۷-۳ اندازه‌گیری کنید.

شکل ۷-۳ اندازه‌گیری دامنه‌ی نمونه پالس

شکل ۷-۶ مدار مدولاسیون PAM

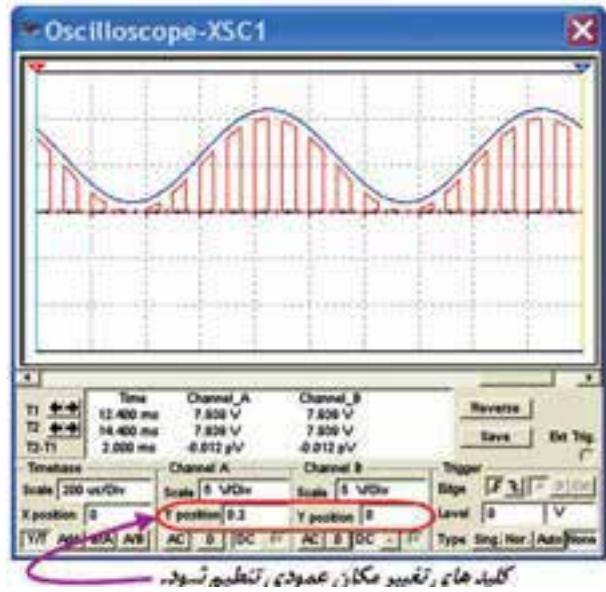
۲۷۷

۷-۱-۱۰ فرکانس سیگنال مربعی را مطابق جدول

۷-۱ تغییر دهید و تعداد نمونه‌ها را مشاهده کنید و در جدول بنویسید.

جدول ۷-۱ کیفیت سیگنال سینوسی و تعداد نمونه‌ها بر اساس تغییرات فرکانس سیگنال مربعی

فرکانس سیگنال مربعی (KHz)	تعداد نمونه	کیفیت سیگنال
۱		ضعیف، متوسط، خوب
۲		
۳		
۴		
۵		
۶		
۸		
۱۰		

شکل ۷-۵ شکل موج خروجی مدار PAM با نمونه‌های مشبّت

سوال ۱: حداقل دامنه‌ی ولتاژ نمونه‌های برداشته شده از دامنه‌ی سیگنال آنالوگ چند ولت است؟

$$V_{\min} = \dots \text{V}$$

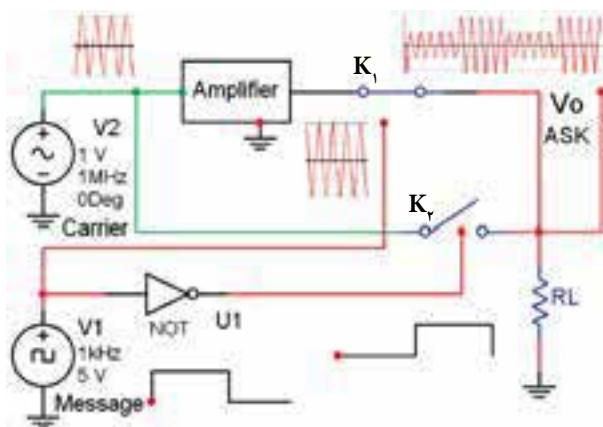
۷-۱-۸ با استفاده از مدولاسیون PAM و PCM

می‌توان تعداد نمونه‌های زیادی برداشت و پس از ارسال و دریافت مجدد سیگنال آنالوگ را در گیرنده بازسازی کرد. برای این که تولید مجدد سیگنال آنالوگ با کیفیت مطلوبی داشته باشیم، باید فرکانس سیگنال مربعی (نمونه بردار) حداقل دو برابر بالاترین فرکانس سیگنال آنالوگ باشد.

۷-۱-۹ مدار شکل ۷-۶ را روی میز کار آزمایشگاه

مجازی بیندید.

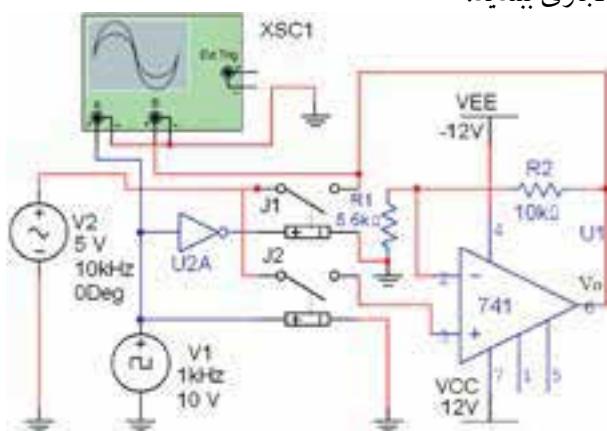
۷-۲-۲ با توجه به شکل ۷-۹ که مربوط به بلوک دیاگرام مدولاتور ASK است، می‌توان نتیجه گرفت که در فاصله‌ی زمانی A تا B در شکل ۷-۸ سطح سیگنال دیجیتال در سطح منطقی یک قرار دارد و دامنه‌ی سیگنال حامل تقویت شده است.

شکل ۷-۹ بلوک دیاگرام مدولاسیون ASK

۷-۲-۳ برای این منظور در فاصله‌ی زمانی A تا B سیگنال تقویت شده‌ی حامل به وسیله‌ی کلید K₁ به سمت بار هدایت می‌شود. زمانی که پیام در سطح منطقی صفر قرار دارد، سیگنال حامل بدون تقویت دامنه از طریق کلید K₁ به بار می‌رسد. به این ترتیب دامنه‌ی شکل موج خروجی بین دو مقدار مشخص که نشان‌گر صفر و یک منطقی است تغییر می‌کند.

۷-۲-۴ مدار شکل ۷-۱۰ را روی میز کار آزمایشگاه مجازی بیندید.

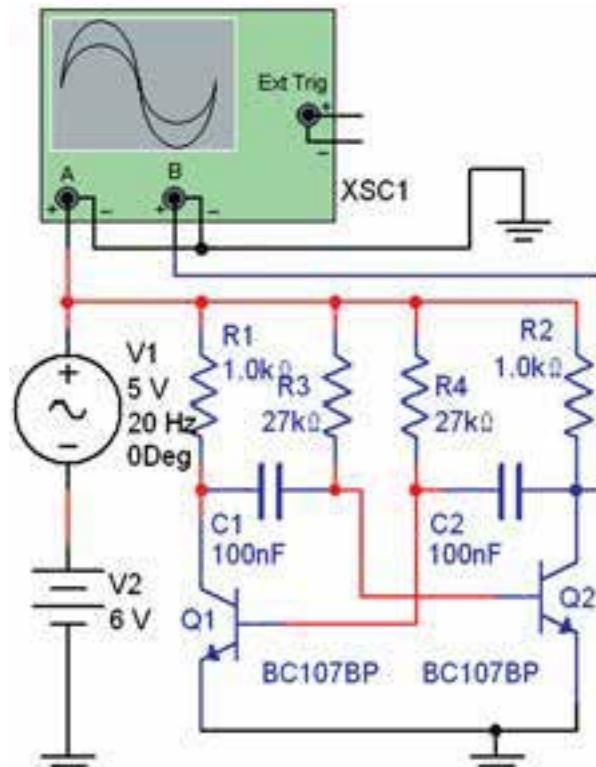

شکل ۷-۱۰ مدار مدولاتور ASK

سوال ۲: کیفیت سیگنال در کدام فرکانس بهتر است و تعداد نمونه‌ها در کدام فرکانس بیشتر است؟ توضیح دهید.

تمرین ۱: مدار شکل ۷-۷ را بیندید و شکل موج آن را مشاهده کنید.

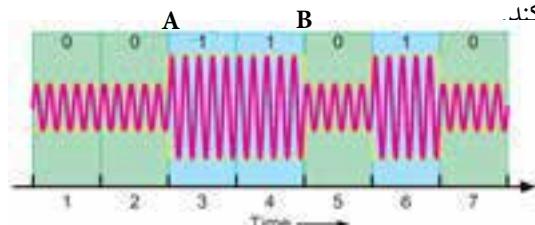

شکل ۷-۷ مدار مدولاتور PAM

سوال ۳: نام نوسان‌ساز مربعی مدار مدولاتور PAM نشان داده شده در شکل ۷-۷ را بنویسید.

۷-۲ آزمایش ۲: مدولاسیون ASK

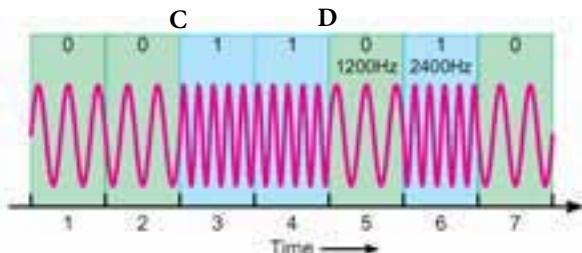
۷-۲-۱ در مدولاسیون ASK برای ارسال اطلاعات دیجیتالی دامنه‌ی سیگنال حامل مطابق شکل ۷-۸ تغییر می‌کند.

شکل ۷-۸ مدولاسیون ASK

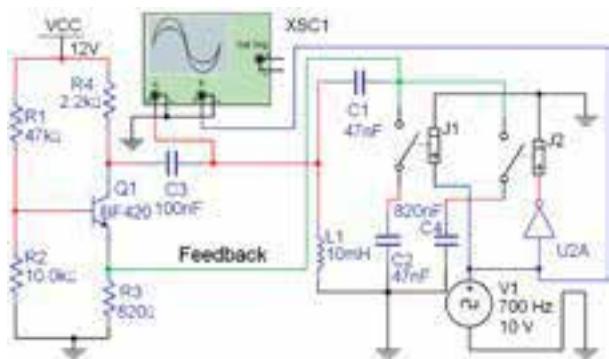
۷-۳ آزمایش ۳: مدولاسیون FSK

۷-۳-۱ برای تولید موج FSK طبق شکل ۷-۱۲ باید در فاصله‌ی زمانی C و D فرکانس سیگنال حامل افزایش یابد.

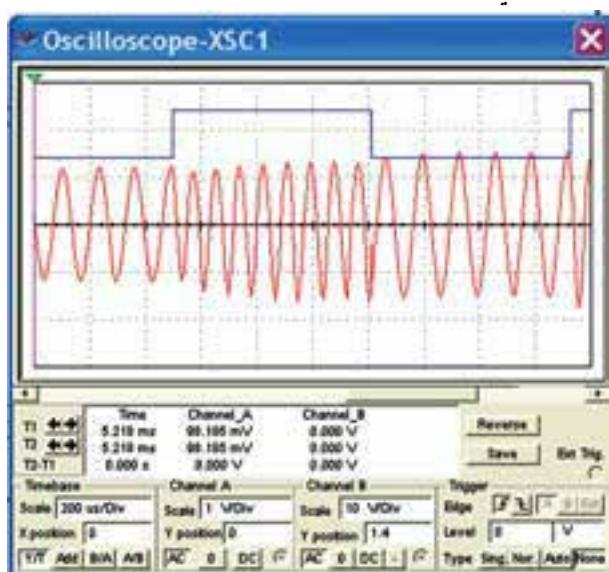
شکل ۷-۱۲ موج مدولاسیون FSK

۷-۳-۲ مدار مدولاتور FSK را مطابق شکل ۷-۱۳ بیندید.

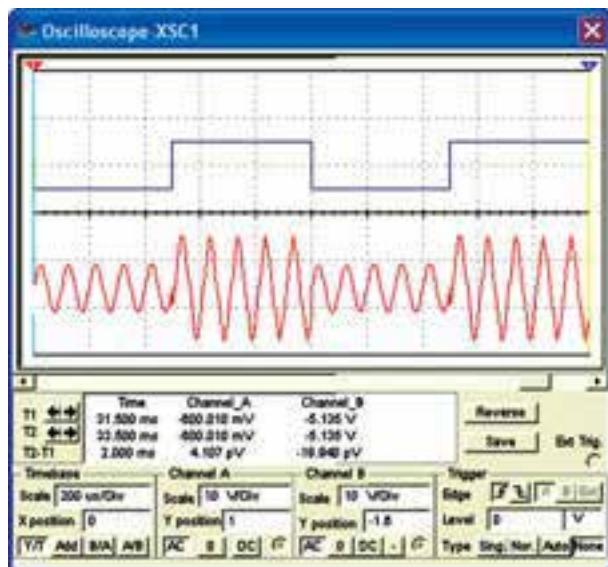
شکل ۷-۱۳ مدار مدولاتور FSK

۷-۳-۳ با تنظیم اسیلوسکوپ، شکل موج ورودی و خروجی مدولاتور FSK که مشابه شکل ۷-۱۴ است را مشاهده کنید.

شکل ۷-۱۴ شکل موج‌های ورودی و خروجی مدار مدولاتور FSK

۷-۲-۵ با تنظیم اسیلوسکوپ شکل موج خروجی مدار مدولاتور در شکل ۷-۱۰ مطابق شکل ۷-۱۱ مشاهده کنید.

شکل ۷-۱۱ شکل موج ورودی و خروجی مدار مدولاتور

برای دوران و جایه‌جایی پایه‌های آی‌اسی ۷۴۱، در مدار شکل ۷-۱۰ می‌توانید از کلید میانبر Alt + Y استفاده کنید.

سؤال ۴: مدار تقویت‌کننده‌ی مدولاتور شکل ۷-۱۰ را

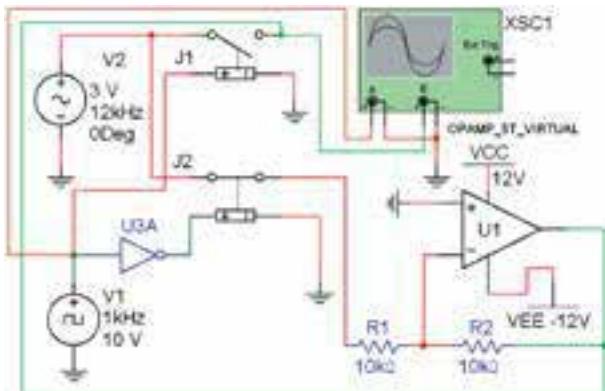
توضیح دهید.

سؤال ۵: وظیفه‌ی گیت NOT را در شکل ۷-۱۰ شرح دهید.

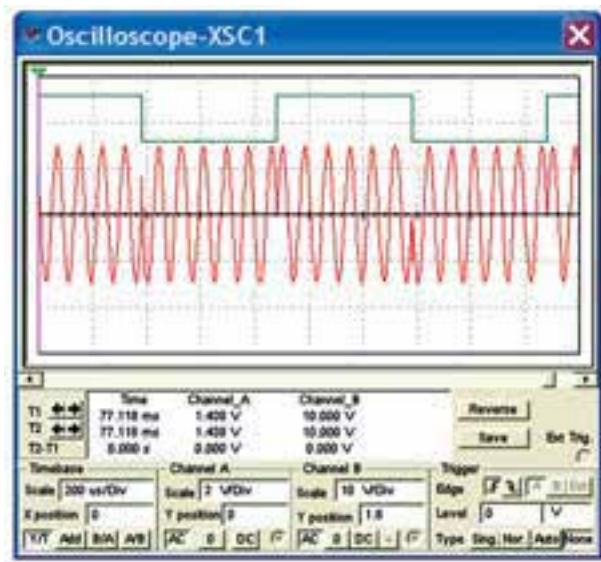

آزمایشگاه مجازی بیندید.

شکل ۷-۱۷ مدار مدولاتور PSK

۷-۴-۳ با تنظیم اسیلوسکوپ مطابق شکل ۷-۱۸ شکل موج خروجی مدولاتور PSK را مشاهده کنید. این شکل موج باید مشابه شکل ۷-۱۸ باشد.

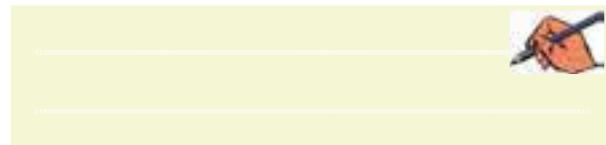

شکل ۷-۱۸ شکل موج ورودی و خروجی مدار مدولاتور PSK

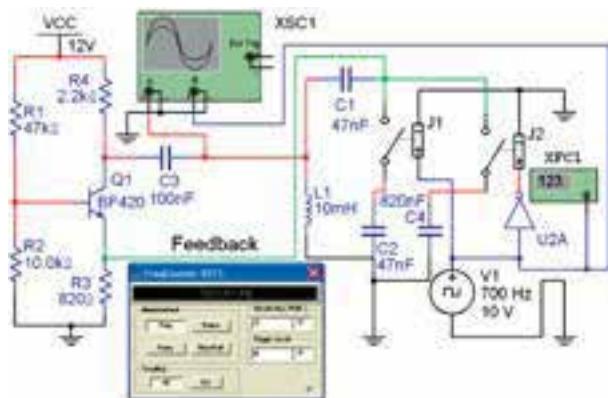
۷-۱۷ سؤال ۲: مدار اختلاف فاز دهنده مدولاتور PSK شکل را شرح دهید.

سوال ۶: نوع نوسان‌ساز سیگنال حامل در مدار مدولاتور FSK از چه نوعی است؟ نام ببرید.

تمرین ۲: به مدار شکل ۷-۱۳ مطابق شکل ۷-۱۵ یک فرکانس‌متر اتصال دهید. حداقل و حداکثر فرکانس خروجی مدولاتور FSK را اندازه بگیرید.

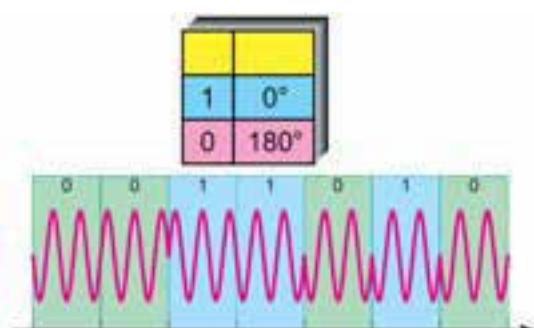

شکل ۷-۱۵ اتصال فرکانس‌متر به مدار مدولاتور FSK

$$F = \dots \text{Hz}$$

۷-۷ آزمایش ۴: مدولاتور PSK

۷-۴-۱ در مدولاسیون PSK دامنه و فرکانس سیگنال حامل ثابت است ولی فاز آن با توجه به سطح منطقی یک و صفر سیگنال دیجیتالی پیام مطابق شکل ۷-۱۶ تغییر می‌کند.

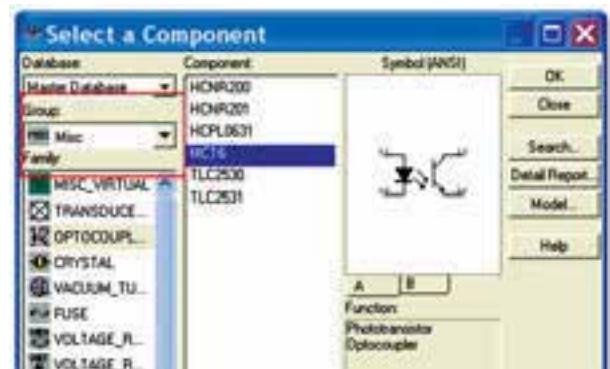
شکل ۷-۱۶ موج مدولاسیون PSK

۷-۴-۲ مدار مدولاتور PSK شکل ۷-۱۷ را روی میز

۷-۵-۳ جداساز نوری را می‌توانید مطابق شکل ۷-۲۱ الف و ب از نوار قطعات گروه Miscellaneous روی میز کار نرم افزار بیآورید.

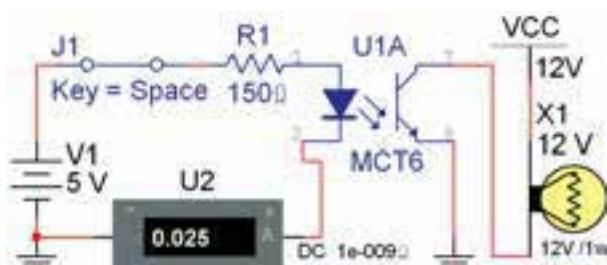
الف

ب

شکل ۷-۲۱ جداساز نوری یا اپتوکوپلر

۷-۵-۴ مدار شکل ۷-۲۲ را بیندید. با وصل کردن کلید J1، لامپ ۱۲ ولتی، یک واتی را روشن کنید.

شکل ۷-۲۲ مدار جداکننده نوری

سؤال ۸ : جریان دیود نورانی (IR) چند میلی آمپر است؟

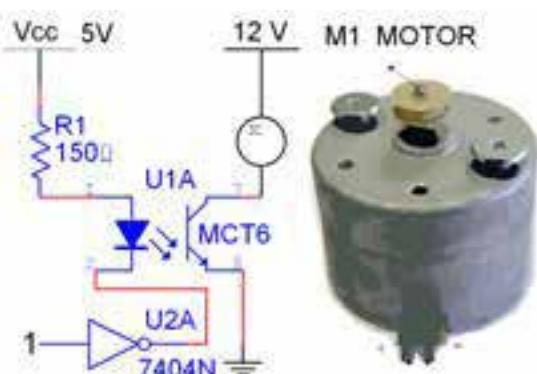

۷-۵-۱ برای شبیه‌سازی سیستم‌های کنترل از راه دور با استفاده از نور نامرئی می‌توانید در نرم افزار مولتی‌سیم یک مدار ساده‌ی فرستنده و گیرنده‌ی نوری را طراحی کنید. در خروجی این مدار یک لامپ قرار دارد که به عنوان یک دستگاه در نظر گرفته می‌شود. برای این منظور از ترانزیستور (جداساز نوری) مطابق شکل ۷-۱۹ استفاده کنید.

شکل ۷-۱۹ جداساز نوری

۷-۵-۲ جداساز نوری یا اپتوکوپلر برای حفاظت و جدا کردن مدار ولتاژ پایین از مدار و قطعات ولتاژ یا جریان بالا استفاده می‌شود. دستگاه‌ها و قطعاتی مانند موتور، لامپ و SCR معمولاً با ولتاژ و جریان بالا کار می‌کنند. این وسائل در مدارهای الکترونیکی به کار می‌روند. جداساز نوری مشابه یک رله‌ی الکترومکانیکی عمل می‌کند. شکل ۷-۲۰ یک نمونه کاربرد جداساز نوری را نشان می‌دهد.

شکل ۷-۲۰ کاربرد جداساز نوری برای راهاندازی یک مصرف کننده‌ی پر وات

سوال ۹: حداقل مقاومت سری R را برای بایاس شدن دیود IR و فعال شدن مدار را به دست آورید.

منابع و مأخذ

- ۱- مبانی دیجیتال (کد ۴۸۹/۸) - مؤلفان: یدالله رضازاده - غلامحسین نصری - فتح الله نظریان - مهین طریفیان جولایی - رسول ملک محمد - محمود شبانی - انتشارات شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران
- ۲- مدارهای الکتریکی (کد ۴۸۷/۸) - مؤلفان: علی عراقی - فریدون علومی - انتشارات شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران
- ۳- الکترونیک عمومی ۲ (کد ۴۹۰/۵) - مؤلفان: یدالله رضازاده - غلامحسین نصری - انتشارات شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران
- ۴- مبانی مخابرات و رادیو (کد ۴۶۶/۹) - مؤلفان: سید محمود صموئی - یدالله رضازاده - شهرام نصیری سوادکوهی - محمود شبانی - انتشارات شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران
- ۵- قسمت help نرم‌افزارهای مولتی سیم ۹، ۱۰ و ۱۱ - نرم‌افزار peht
- ۶- تجربه‌ی شخصی مؤلفین
- ۷- سایت‌های اینترنتی:

- a) <http://phet.colorado.edu/en/simulations/category/physics>
- b) WWW.Diptrace.com/
- c) WWW.iranmicro.ir
- d) [WWW.lab center.com/](http://WWW.labcenter.com/)
- e) [WWW.new electronics.co.uk](http://WWW.newelectronics.co.uk)
- f) [WWW.freeload scenter.com/](http://WWW.freeloadcenter.com/)
- g) [WWW. newfree downloads.com/](http://WWW.newfreedownload.com/)
- h) [WWW.electronic circuits design.com/](http://WWW.electroniccircuitsdesign.com/)
- i) [WWW.top download.com/](http://WWW.topdownload.com/)
- j) WWW.electronics-lab.com/
- k) [WWW.bestdownloads center.com/](http://WWW.bestdownloadscenter.com/)
- l) [WWW.windows v download.com/](http://WWW.windowsdownload.com/)
- m) WWW.software112.com/
- n) [WWW.download r k.com/](http://WWW.downloadxk.com/)
- o) WWW.freewarebox.com/
- p) WWW.freedownloadmanager.org/
- q) WWW.ni.com/multisim
- r) WWW.interactive.com
- s) WWW.Amazon.com

